

AGDER FYLKESKOMMUNE

Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon

Hedda Lærum Starck, 37 01 75 88

Vedtak om tillatelse til tiltak i vassdraget Nelaug i Åmli kommune

Statsforvalteren i Agder gir Agder fylkeskommune tillatelse til tiltak i Gjerustadkilen i innsjøen Nelaug i Åmli kommune. Tiltakene er en del av prosjektet med utbedring av fv. 415.

Tiltakene inkluderer utfylling, mudring og dumping av ikke-forurensede overskuddsmasser fra mudring ved fyllingsfoten.

Tillatelsen er gitt på visse vilkår med hjemmel i forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Vi fatter samtidig vedtak om saksbehandlingsgebyr, jf. forurensningsforskriften § 39-4.

Vedtakene kan påklages innen tre uker

Vi viser til vedlagt søknad av 22.01.2025 om tiltak i sediment i Nelaug og til tillatelse av 20.11.2020.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om tillatelse til tiltak i vassdrag

Statsforvalteren i Agder gir Agder fylkeskommune tillatelse til tiltak i innsjøen Nelaug i Åmli kommune. Tillatelsen omfatter:

- utfylling av 127 000 m³ sprengstein
- mudring av 50 000 m³
- dumping av 50 000 m³ (overskuddsmassene fra mudring)¹

Vilkår til tillatelsen er vedlagt dette brevet. Tillatelsen gjelder t.o.m. 24.12.2027.

¹ Dumping tillates bare dersom det kan dokumenteres at massene er ikke-forurensede.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11, jf. § 16.

1.2 Vedtak om saksbehandlingsgebyr

Agder fylkeskommune skal betale et gebyr for Statsforvalterens saksbehandling, jf. varsel om gebyr i brev av 10.01.2025. Gebyret fastsettes til kr 45 600 (sats 6).

Vedtaket om gebyr er gjort etter forurensningsforskriften § 39-4. Miljødirektoratet vil ettersende faktura med innbetalingsblankett. Gebyret forfaller til betaling 30 dager etter fakturadato.

1.3 Frister

Agder fylkeskommune skal oversende følgende innen angitte frister:

Dokumentasjon	Frist	Vilkår i tillatelsen
Oppstartsmelding	En uke før oppstart av arbeidene	2.3
Program for turbiditetsmålinger	To uker før oppstart av arbeidene	3.2
Sluttrapport	To måneder etter avslutning av arbeidene	7.1

2 Kort om bakgrunnen for saken

Agder fylkeskommune fikk den 20.11.2020 tillatelse etter forurensningsregelverket til mudring av 6 000 m³ sediment og utfylling av 77 000 m³ sprengstein ved to lokaliteter i innsjøen Nelaug ved gnr./bnr. 44/1, 44/17, 44/29, 44/46, 44/80 og 600/415 i Åmli kommune. Tillatelsen ble etter søknad endret i vedtak av 02.05.2022 og 09.02.2024. Tillatelsen var gyldig t.o.m. 20.11.2024. Tiltakene ved bukten nord for eksisterende jernbanefylling er slutført, mens tiltakene i Gjerustadkilen ikke er slutført ettersom utførende entreprenør har gått konkurs. De geotekniske forholdene i Gjerustadkilen har også vist seg å være svært utfordrende, og den planlagte metoden for tiltaksgjennomføring kan derfor ikke benyttes. Revidert metode omfatter at betydelig større mengder masser vil måtte mudres og fylles ut.

Statsforvalteren mottok den 22.01.2025 søknad om slutføring av tiltakene i Gjerustadkilen. Søknaden omfatter utfylling av 127 000 m³, mudring av 50 000 m³ og dumping av overskuddsmassene fra mudring ved fyllingsfoten. Massene som skal mudres, består hovedsakelig av silt og må fjernes for å sikre tilstrekkelig stabilitet for utfyllingen. Agder fylkeskommune søker om å forflytte siltmassene til utsiden av fyllingen til et annet område i innsjøen. Siltmassene skal flyttes ved hjelp av grabb eller sugemudring, og flyttingen vil foregå uten at massene først blitt tatt opp fra land («fra vått til vått»). Agder fylkeskommune skriver i søknaden at plassering av siltmassene utenfor veifyllingen vil være positivt for å sikre stabilitet rundt veifyllingen.

Det er allerede fylt ut mellom 20-30 000 m³ i Gjerustadkilen, slik at det gjenstår rundt 100 000 m³ av den planlagte utfyllingen. Totalt berørt areal av utfyllingen er 27 110 m², hvor 8 370 m² ligger utenfor reguleringsplangrensen.

Sedimentene i Gjerustadkilen kan være forurenset av PCB-7 i tilstandsklasse III (moderat) eller lavere, ettersom prøvene viste lavere nivåer av PCB enn deteksjonsgrensen (0,007 mg/kg). Sedimentene er ellers å anse som ikke forurensete.

De tidligere omsøkte tiltakene var i tråd med gjeldende reguleringsplan «Fv. 415 Selåsvatn – Simonstad» (planid 2018003). I den nye søknaden ligger deler av fyllingen samt dumpestedet for

siltmasser utenfor regulert område. Åmli kommune ga 27.03.2025 samtykke til at Statsforvalteren kunne behandle søknaden etter forurensningsregelverket før dispensasjonssøknaden fra reguleringsplanen var ferdig behandlet av kommunen.

Agder fylkeskommune søker om at en tillatelse til tiltakene skal gjelde t.o.m. 24.12.2027. I samtale av 30.04.2025 ble det også klart at tiltakshaver søker om å kunne gjennomføre tiltak i perioden 15. mai til 15. september, der tiltak i sjø og vassdrag vanligvis ikke er tillatt.

3.1 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulempene ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

2.2 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030. FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering og begrunnelse

3.1 Partikkelspredning ved tiltak i sediment

Dersom sediment blir forstyrret f.eks. som følge av mudring og utfylling, kan fine partikler lett virvles opp. Oppvirvling kan medføre frigjøring av miljøgifter som da kan bli mer biotilgjengelige for vannlevende organismer. Sedimentene i tiltaksområdet kan være moderat forurenset av PCB, men er ellers å anse som rene. Vi vurderer derfor at det er liten fare for spredning av forurensete partikler under tiltaksgjennomføring. Partikkelspredning i seg selv kan imidlertid være skadelig da høyt innhold av partikler i vann kan endre lysforholdene i vannet og føre til nedslamming av nærliggende områder. Sedimentene består ifølge tiltakshaver i stor grad av silt, som er relativt små partikler som lett virvles opp i vannmassene.

Statsforvalteren vurderer at det sannsynligvis kan forekomme oppvirvling av sedimentpartikler under tiltakene. Tidligere tiltak i Nelaug medførte betydelig turbiditet, som vist på foto i søknaden. I samsvar med tiltakshavers eget forslag stiller vi vilkår om bruk av dobbel siltgardin rundt tiltaksområdet og måling av turbiditet (partikkelinnhold) i vannmassene under tiltak i sedimentene, jf. vilkår 3.1 og 3.2.

3.2 Utfylling

Det er ifølge søknaden sprengstein som skal brukes til utfylling. Sprengstein kan inneholde finstoff fra sprengningsarbeid. Tilførsel av finstoff i vannmassene kan føre til nedslamming av nærliggende områder. Utfyllingstiltaket er stort, og vi vurderer at det er sannsynlig at tiltaket kan føre til spredning av partikler fra utfyllingsmassene. Dobbelt siltgardin som vi stiller vilkår om, vil etter vår vurdering hindre at finmateriale fra sprengstein spres utenfor området, jf. vilkår 3.1.

Vi stiller vilkår om at tiltakshaver skal vurdere massenes egnethet med hensyn til innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og forringelse av vannmiljøet, jf. vilkår 5.3. Det skal ikke brukes stein med fare for innhold av syredannende bergarter.

Sprengstein kan inneholde rester av nitrogenforbindelser fra sprengning, noe som kan føre til utlekking av nitrogen. Tilførsel av nitrogen kan gi eutrofieringseffekter (økt mengde av planteplankton og alger). I det aktuelle tilfellet vurderer vi at konsentrasjonen av nitrogenforbindelser forventes å fortynnes raskt. Nitrogentilførsel ansees også å ha mindre eutrofieringseffekter i ferskvann enn i sjø, siden det er næringssaltet fosfor som er begrensende i ferskvann. Det er derfor lite sannsynlig at den omsøkte utfyllingen kan føre til overgjødning.

En annen problemstilling knyttet til bruk av sprengstein til utfylling er plast i utfyllingsmasser. Sprengstein inneholder normalt store mengder plast i form av plastarmering og/eller tennerledninger, koblingsblokker og foringsrør av plast. Plast brytes i liten grad ned i miljøet, men fragmenteres over tid til små partikler. Vannlevende organismer og fugler kan forveksle plast med mat. Det er derfor viktig at sprengstein som fylles ut i vann, inneholder minst mulig plast.

Vi stiller vilkår om at tennledninger, plastikk og annet ikke-naturlig materiale skal fjernes fra utfyllingsmassene så langt det praktisk lar seg gjøre, jf. vilkår 5.3. Vi stiller vilkår om mottakskontroll for plast og fjerning av synlig plast før utfylling. På grunn av tiltakets størrelse stiller vi i samme vilkår krav om å overvåke spredning av plastavfall under arbeidene. Videre stiller vi krav om oppsamling av plast etter gjennomført utfylling, enten fra vannoverflaten (dersom det ikke brukes elektroniske eller elektriske tennsystemer) og fra sjøbunnen dersom det viser seg at skyteledninger brukt i elektroniske eller elektriske tennsystemer ikke har fulgt med massene ned i fyllingen. Vi vurderer at vilkåret ikke er urimelig og er i samsvar med Miljødirektoratets anbefalinger, jf. fotnote 2.

Ettersom bunnmassene i området har vist seg å være ustabile, mener vi det er særskilt viktig at tiltakshaver gjennomfører utfylling på en måte som sikrer at utfyllingsmassene blir liggende stabilt, jf. vilkår 5.2.

3.3 Dumping av overskuddsmasser fra mudring

3.3.1 Vi vurderer den omsøkte forflytningen av muddermasser som dumping

² Miljødirektoratet sitt faktaark M-1085 | 2018 «Problemer med plast ved utfylling av sprengstein i sjø».

Overskuddsmasser fra mudring er i det aktuelle tilfellet å anse som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27a. Etter forurensningsloven § 32 første ledd er den klare hovedregelen at næringsavfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg. Agder fylkeskommune søker om å forflytte stedlig sediment på bunnen. De skriver at massene kan støtte opp om vegfyllingen i innsjøen, men de skriver også at noe av siltmassene kan gli ned i forsenkningen i kilen. Vi vurderer at den omsøkte disponeringen av overskuddsmasser fra mudring faller under definisjonen av dumping siden det etter vår vurdering ikke er et klart behov for å plassere massene akkurat der de søkes forflyttet.

Ifølge Miljødirektoratets M-350 | 2015 - Veileder for håndtering av sediment, er dumping som hovedregel ikke en egnet disponeringsløsning for overskuddsmasser fra mudring. Dette gjelder også tilnærmet rene sedimenter i tilstandsklasse I og II i Miljødirektoratets system for klassifisering av miljøgifter i sediment³, selv om det generelt er lite sannsynlig at dumping av slike masser fører til at konsentrasjonen av forurensning på dumpestedet øker. Dersom dumping likevel tillates, er det svært viktig at massene sedimenterer raskt på dumpestedet uten at partikler spres i overflatestrømmen.

3.3.2 Vi vurderer at det er lav sannsynlighet for eutrofiering som følge av dumping

Dumping av sedimenter med høyt organisk innhold kan resultere i redusert oksygeninnhold i vannmassene som følge av nedbrytning. Høyt organisk innhold kan føre til at individer dør eller drives fra stedet, og det kan gi økt algevekst og eutrofiering. Ettersom muddermassene søkes forflyttet innenfor et relativt lite område i den samme vannforekomsten, vurderer vi at de kjemiske forholdene i innsjøen ikke vil endres i så henseende.

3.3.3 Geotekniske forhold

Som nevnt i avsnitt 3.3.1 skriver tiltakshaver at noe av siltmassene kan gli ned i forsenkningen i innsjøen etter at de har blitt flyttet. Vi kan ikke se at tiltakshaver har vurdert de geotekniske forholdene i området der de søker om å plassere siltmassene, eller i forsenkningen der siltmassene kan gli ned.

Ifølge M-350 | 2015 skal det gjennomføres en uavhengig kontroll av områdestabilitet med tilhørende krav til materialfaktor for stabilitet dersom geotekniske undersøkelser viser svært bløte bunnforhold i et tiltaksområde. Disse undersøkelsene må utføres av spesialister innen fagfeltet, og de skal følge det regelverket som gjelder⁴. Det har allerede vist seg å være store mengder ustabile siltmasser i tiltaksområdet. Vi forutsetter at tiltakshaver har kartlagt geotekniske forhold som kan være av betydning ved lokaliteten før dumping av masser, for å sikre at det ikke kan oppstå uforutsette konsekvenser av masseforflytningen. Vi legger til grunn at geotekniske forhold vurderes i forbindelse med kommunens behandling av dispensasjon.

Vi stiller vilkår om at dumping skal gjennomføres på en måte som sikrer at massene blir liggende stabilt, jf. vilkår 6.2.

3.3.4 Kostnad og samfunnsnytte

Mudring og utfylling i Nelaug er nødvendige tiltak for å utbedre fv. 415, og vi vurderer at prosjektet er av stor samfunnsnyttig interesse. Tiltakshaver skriver at de mudrede siltmassene har et begrenset bruksområde som naturressurs. Det kan blandes med andre masser og benyttes til utfylling, men vegprosjektet har ikke behov for slike masser. De vurderer at siltmassene har større verdi i kilen for å stabilisere fyllingen.

³ M-608 | 2016 - Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota – revidert 30.10.2020

⁴ Se kapittel 5. i NVEs veileder nr. 7 – 2014 Sikkerhet mot kvikkleireskred.

Videre har tiltakshaver utarbeidet et kostnadsestimat for de alternative disponeringsløsningene for siltmassene. Ved å dumpe massene estimeres anleggstiden til 100 dager, og kostnaden til ca. 4 millioner kroner. Dersom de mudrede massene skal graves opp og fraktes til avfallsdeponi, anslår tiltakshaver at anleggstiden blir tre år, og at den totale kostnaden blir ca. 50 millioner kroner. Vi vurderer at kostnadene for å frakte de mudrede massene til avfallsdeponi er uforholdsmessig høye, og at lengre anleggstid kan ha negative konsekvenser for nærmiljø, friluftsliv og naturmiljø.

3.3.5 Statsforvalteren tillater ikke dumping av forurensede masser

I sedimentanalysene fra tiltaksområdet er deteksjonsgrensen for PCB (0,007 mg/kg) høyere enn grenseverdien for tilstandsklasse II – «God» (4,1 µg/kg). PCB er en miljøgift som brytes langsomt ned i naturen, og som på grunn av sin fettløselighet lett kan oppkonsentreres i organismer og i næringskjeden.

Statsforvalteren finner ikke grunnlag for å gi tillatelse til dumping av forurensede masser, men kan i det aktuelle tilfellet tillate dumping av ikke-forurensede masser. For at dumping skal kunne gjennomføres som omsøkt, må det derfor dokumenteres at massene ikke er forurenset. Nye sedimentanalyser som gjennomføres i denne sammenheng må ha tilstrekkelig lave deteksjonsgrenser til å kunne dokumentere at PCB7 ligger innenfor tilstandsklasse II eller lavere.

Dersom analysene viser at massene ikke er forurenset slik at de kan dumpes, skal tiltakshaver sende inn dokumentasjon på dette sammen med sluttrapporten, jf. vilkår 6.1 og 7.1. Dersom massene ikke oppfyller kravene til tilstandsklasse II eller lavere, skal de håndteres som forurensede og leveres til godkjent avfallsmottak, jf. vilkår 4.3.

3.3.6 Statsforvalteren tillater dumping av ikke-forurensede masser i Nelaug

Vi vurderer dumping som svært uheldig og generelt som en uegnet disponeringsløsning for mudrede masser. Forflytning av forurensede masser er særlig uønsket. Vi tillater den omsøkte dumping under forutsetning av at massene kan anses som ikke-forurensede. Konklusjonen er fattet basert på en kost-nytte-vurdering. Vi vektlegger også at det ikke er registrert viktige naturverdier i tiltaksområdet, jf. avsnitt 3.4.

Vi stiller vilkår om at tiltakshaver beregner og rapporterer mengde tørrstoff og kornfordeling i massene som blir dumpet, jf. vilkår 6.3. Tidspunkt for dumping, mengde, berørt areal skal også loggføres og rapporteres 6.4.

3.4 Naturverdier og naturmangfoldloven

Statsforvalteren har bl.a. lagt følgende databaser til grunn for vurderingen: Naturbase, Artskart og Vann-nett. Ut fra det ovennevnte anser vi at kravet til kunnskapsgrunnlaget er tilstrekkelig ivaretatt.

Det er ikke registrert noen naturverdier i tiltaksområdet i Miljødirektoratets kartløsning Naturbase. Ifølge artsdatabankens Artskart er de sårbare fugleartene gulspurv og grønnfink observert i nærhet av tiltaksområdet.

Statsforvalteren finner ikke grunnlag for å tillegge hensynet til naturmangfold avgjørende vekt i vurderingen av tiltaket, basert på tilgjengelig informasjon. Vi vil likevel understreke at det kan finnes naturverdier i området som ikke er kartlagt eller dokumentert. Vi vil også påpeke at områder som fremstår som artsfattige, like fullt kan representere særegne og verdifulle økosystemer med en viktig økologisk betydning.

Anleggsarbeidet omfatter flere tiltak som til sammen omfatter store mengder masser og et betydelig beslaglagt areal. Derfor har vi lagt noe vekt på «føre-var-prinsippet», jf. naturmangfoldloven § 9, og stilt vilkår vi mener er nødvendige for å ivareta miljøet, jf. vilkår 3.1 om dobbel siltgardin og vilkår 3.2 om turbiditetsmåling.

3.5 Vannforskriften

Tiltaksområdet ligger i vannforekomsten Nelaug med ID 019-1272-Li portalen Vann-nett. Vannforekomsten har moderat økologisk tilstand og dårlig kjemisk tilstand per 25.04.2025. Oppnåelse av miljømålet om god økologisk tilstand er utsatt til 2027-2033.

Tiltakene som Agder fylkeskommune søker om, er store, men relativt kortvarige engangstiltak. Gitt at vilkårene i tillatelsen følges, vurderer vi at det er rimelig å anta at tiltakene ikke vil forringe miljøtilstanden i vannforekomsten i nevneverdig grad eller ha innvirkning på hvorvidt den når miljømålet eller ikke, jf. vannforskriften § 4. Vannforskriften § 12 kommer derfor ikke til anvendelse i det konkrete tilfellet.

3.6 Tidsperiode for gjennomføring av tiltakene

En hovedregel er at tiltak i vassdrag ikke tillates i perioden fra 15. mai til 15. september av hensyn til plante- og dyreliv, friluftsliv og rekreasjon. I denne perioden er også den biologiske produksjonen i vannmassene stor, og det er ikke ønskelig med negativ påvirkning av vannmassene. Det er imidlertid ikke påvist viktige naturverdier i området, og vi fraviker derfor hovedregelen i det aktuelle tilfellet, jf. vilkår 2.8.

Tillatelser gis som regel med en tidsfrist på to år for tiltaksgjennomføring. I dette tilfellet søker Agder fylkeskommune om tillatelse til å gjennomføre arbeidet t.o.m. 24.12.2027. Vi tillater at arbeid varer som omsøkt, jf. vilkår 1.2.

3.7 Konklusjon

Ved avgjørelse om tillatelse skal gis og ved fastsettingen av vilkår, har Statsforvalteren lagt vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltaket, sammenholdt med de fordeler og ulemper tiltaket for øvrig vil medføre. Tiltaket er en del av et større prosjekt med utbedring av fv. 415, og vi vurderer derfor at tiltaket kan anses å være samfunnsnyttig. Vi finner derfor grunnlag til å kunne gi tillatelse til mudring, utfylling og dumping i innsjøen Nelaug på visse vilkår. Disse er stilt for å minimere negative konsekvenser tiltaket.

Selv om det ikke er registrert viktige naturtyper eller arter av nasjonal forvaltningsinteresse i selve tiltaksområdet, vurderer vi at det er viktig å begrense negative konsekvenser av den omsøkte utfyllingen for nærliggende områder. Forutsatt at tiltaket gjennomføres i henhold til vilkårene, mener vi at tiltaket ikke vil føre til uakseptable miljøpåvirkninger for naturmangfoldet og permanent forringelse av vannforekomsten. I denne sammenheng viser vi særlig til vilkår om avbøtende tiltak under tiltaksgjennomføring og sikring av stabilitet for utfylte og dumpede masser. Vi vurderer at vilkårene er i samsvar med naturmangfoldlovens prinsipper og ikke er urimelige.

4 Saksgang

4.1 Høringsuttalelser

Statsforvalteren sendte den 31.01.2025 søknaden på høring til aktuelle myndigheter og berørte parter. Vi har mottatt fire innspill som er oppsummert under.

Norsk maritimt museum, 17.02.2025

Norsk maritimt museum hadde ingen kommentarer til endringene fra tidligere søknad.

Bane Nor, 18.02.2025

Bane Nor skriver at de forutsetter at tiltakene ikke vil redusere stabiliteten i området, herunder øke faren for flom-, erosjon-, setnings-, eller skredskader på jernbanen. De skriver at tiltak nærmere enn 30 meter fra nærmeste jernbanespors midtlinje, forutsetter egen tillatelse fra Bane NOR jf. jernbaneloven § 10. Dersom omfanget av fyllingen blir større enn tidligere tillatt må det søkes om ny tillatelse med oppdatert dokumentasjon.

Åmli kommune, 25.02.2025 og 27.03.2025

Åmli kommune skriver at Gjeruldstadkilen brukes ganske aktivt som friluftsområde. Det er noe bebyggelse rundt kilen og på nordsiden av kilen som bruker vannet fra kilen til drikkevann.

Åmli kommune ga 27.03.2025 samtykke i samsvar med forurensningsloven § 11 fjerde ledd til at Statsforvalteren kan gi tillatelse til tiltaket selv om det er i strid med gjeldende plan for området. Åmli kommune behandler saken som en dispensasjonssak etter planregelverket.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), 25.02.2025

NVE minner om at det må tas hensyn til flom i vassdraget. Det er aktsomhetssone for flom på begge sider av Gjerstadkilen, og det er ikke utført flomsonekartlegging i området. Det må vurderes om endringen som det søkes om, kan påvirke faren for flom- og erosjon i vassdraget. Tiltaket må utformes slik at det ikke øker flom- og erosjonsfaren for bygninger eller infrastruktur verken nedstrøms eller oppstrøms tiltaket.

Videre skriver NVE at de økte rammene for mudring og utfylling medfører et betydelig større inngrep i vassdraget. Etter vannressursloven §8 kan endringer av planen eller tiltaket utløse konsesjonsplikt, dersom det viser seg at allmenne interesser kan bli berørt av tiltaket. Ved utførte tiltak som er konsesjonspliktige etter vannressursloven vil NVE med hjemmel i vannressursloven § 59 vurdere pålegg om retting. Iverksetting av konsesjonspliktige tiltak uten nødvendig tillatelse er straffbart etter vannressursloven § 63.

NVE skriver også at tiltaket bør spesifisere avslutning mot vassdrag nærmere. Fyllingen over vannlinjen skal gis en naturlig linjeføring med variasjon i helningsgrader og retninger. Det bør tilrettelegges for etablering av kantvegetasjon som trær og busker langs vannkanten.

4.2 Tiltakshavers kommentarer til innkomne høringsuttalelser

Etter å ha mottatt høringsutspillene kalte Agder fylkeskommune inn til et møte med NVE og Statsforvalteren. Møtet ble gjennomført 26.03.2025.

I møtet forklarte Agder fylkeskommune at det ikke vil være noen endringer med tanke på erosjonsforhold og flom sammenliknet med den opprinnelig regulerte løsningen. Endringene i

søknaden går på fyllingen under vann, ettersom det må graves ut en større dybde for å få stabil fylling. NVE poengterte også at det burde legges inn en stikkrenne for å sikre vanngjennomstrømning mellom Gjerustadkilen og innenfor-liggende kil. Agder fylkeskommune skrev i møtereferatet at de ville ta dette til følge.

5 Endring og omgjøring

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført. Statsforvalteren kan oppheve eller endre vilkårene i tillatelsen og om nødvendig kalle tillatelsen tilbake med hjemmel i forurensningsloven § 18.

6 Ansvarsforhold og behandling av andre myndigheter

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, Agder fylkeskommune, er ansvarlig for at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver fra ansvaret for innhenting av tillatelse etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Vi minner for øvrig om meldeplikten til Norsk maritimt museum ved eventuelle funn av kulturminner under anleggsarbeidene.

Tiltakshaver er selv ansvarlig når det gjelder andre brukerinteresser som kan bli berørt. Vi forutsetter at privatrettslige forhold er avgjort før tiltakene finner sted.

Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

7 Klagerett

Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver eller anleggseier for erstatningsansvar etter de alminnelige erstatningsregler, jf. bl.a. §§ 10 og 17 i forurensningsloven.

Agder fylkeskommune og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket om tillatelse og på saksbehandlingsgebyret (gebyrsatsen). En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme frem.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren i Agder.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
seksjonsleder
Seksjon forurensning

Hedda Lærum Starck
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:

- 1 Vedlegg 1: Vilkår til tillatelsen*
- 2 Vedlegg 2: Faktaark om plast i utfyllingsmasser*

Kopi til:

BANE NOR SF	Postboks 4350	2308	HAMAR
NATURVERNFORBUNDET I AGDER	Postboks 718	4666	KRISTIANSAND S
NORGES VASSDRAGS- OG ENERGIDIREKTORAT (NVE)	Postboks 5091 Majorstua	0301	OSLO
NORSK MARITIMT MUSEUMS VENNER	c/o Norsk Maritimt Museum Bygdøyenesveien 37	0286	OSLO
Diderik Cappelen	Einerstien 25	4623	Kristiansand S
Elin Kristine Ortang	Simonstad 363	4868	Selåsvatn
Espen Myrvold	Simonstad 363	4868	Selåsvatn
Halvor Retterholt	C/O Knut Og Kari Mette Retterholt, Vestølveien 211	4760	Birkeland
Helene M Grimsø Cappelen	Einerstien 25	4623	Kristiansand S
John Hansen	Simonstad 440	4868	Selåsvatn
Otto Storbrua	Simonstad 460	4868	Selåsvatn
Stian Stebekk	Grasåslitoppen 6	4985	Vegårshei
Stine C Rieffestahl	Simonstad 469	4868	Selåsvatn
Tove Ragna Steinsland	Moldfaret 2 G	4848	Arendal
Øivind Vålansmyr	Simonstad 469	4868	Selåsvatn
ÅMLI KOMMUNE	Gata 5	4865	ÅMLI

Vilkår til tillatelsen til mudring, dumping og utfylling i innsjøen Nelaug i Åmli kommune

1. Tillatelsens ramme og varighet

1.1. Tillatelsen omfatter følgende tiltak i Gjerustadkilen i innsjøen Nelaug i Åmli kommune:

- utfylling av 127 000 m³ sprengstein
- mudring av 50 000 m³
- dumping av 50 000 m³ ikke-forurensede overskuddsmasser fra mudring*

Tiltaksområdene for mudring, dumping og utfylling fremkommer av kart i søknad om endringer i tidligere tillatelse av 22.02.2025.

1.2. Tillatelsen gjelder t.o.m. 24.12.2027.

* Tillatelse til dumping forutsetter at det tas nye sedimentprøver av PCB7 i tiltaksområdet som kan dokumentere at massene er ikke-forurensede, dvs. i tilstandsklasse II eller lavere iht. Miljødirektoratets veileder *M-608 | 2016 Grenseverdier for klassifisering av vann, sediment og biota – revidert 30.10.2020*. Nye sedimentundersøkelser må utføres i samsvar med Miljødirektoratets veileder *M-409 | 2015 Risikovurdering av forurenset sediment*.

2. Generelle vilkår

2.1. Agder fylkeskommune er ansvarlig for at vilkårene i tillatelsen blir overholdt, og plikter å orientere entreprenør som skal gjennomføre arbeidene i vassdrag, om gjeldende vilkår og restriksjoner som er lagt på arbeidet. Den som utfører arbeidet, skal kunne fremlegge kopi av denne tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltakene er avsluttet.

2.2. Før oppstart av arbeidene skal Agder fylkeskommune etablere en beredskapsplan som skal gjennomføres hvis det viser seg at arbeidene medfører akutt forurensning. Beredskapsplanen skal være tilpasset den miljørisikoen som tiltakene til enhver tid representerer.

2.3. Minimum én uke før oppstart av arbeidene skal Agder fylkeskommune gi beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart og hvem som er ansvarlig entreprenør. Oppstartsmelding sendes på e-post til sfagpost@statsforvalteren.no og merkes med saksnummer 2020/5370.

Agder fylkeskommune skal også varsle Statsforvalteren når arbeidene er avsluttet.

Statsforvalteren kan føre tilsyn under arbeidene.

2.4. Agder fylkeskommune plikter å etablere internkontroll for sin virksomhet i henhold til internkontrollforskriften. Internkontrollen skal bl.a. sikre og dokumentere at tiltakshaver overholder krav i denne tillatelsen.

Agder fylkeskommune plikter til enhver tid å ha oversikt over alle forhold som kan medføre forurensning og kunne redegjøre for risikoforhold. Alle avvik skal loggføres.

- 2.5. Arbeidene skal utføres på en slik måte at det i minst mulig grad medfører partikkelspredning og volder tilslamming av vannmasser og strandområder. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak skal gjennomføres. Statsforvalteren må varsles ved alle forhold der tiltakene kan berøre miljøet negativt.
- 2.6. Vannkvaliteten skal ikke forringes, jf. vannforskriften § 4.
- 2.7. Den best tilgjengelige teknologien/metoden må benyttes i utførelsesfasen både mht. metode, kontroll og overvåkning, jf. BAT-prinsippet («Best Available Technology»)

3. Avbøtende tiltak

- 3.1. Dobbelt siltgardin skal brukes under gjennomføring av alle tiltakene. De skal omsluttet hele tiltaksområdet og kontrolleres for funksjon.

Siltgardinene skal ikke fjernes før arbeidene er avsluttet og visuell kontroll og turbiditetsmålinger viser at vannmassene er frie for suspenderte partikler fra tiltaket. Siltgardinene skal fjernes slik at eventuelle partikler som har festet seg til den under arbeidene, ikke ruser av og spres i vannmassene.

- 3.2. Det skal utføres kontinuerlig måling av turbiditet under arbeidene i vann. Målingene skal være representative for påvirkningen av tiltakene. Alle målinger skal loggføres. Det skal minimum etableres én referansestasjon i området som ikke er påvirket av arbeidene.

Turbiditet skal måles ved alle stasjoner samtidig. Grenseverdien settes til referanseverdi pluss 10 NTU. Tid mellom hver avlesing skal ikke være over 10 minutt. Arbeidene skal stanses ved overskridelse av grenseverdien utover en periode på 20 minutter, nødvendige tiltak iverksettes og Statsforvalteren varsles. Tiltaket kan gjenopptas når turbiditeten er lavere enn grenseverdien.

Program for turbiditetsmålinger der planlagt plassering av målestasjonene vises og begrunnes, sendes Statsforvalteren innen to uker før oppstart av arbeidene.

4. Mudring

- 4.1. Mengde av mudret og fortrent sediment og tidspunkt for mudring og fortrengning skal loggføres. Loggen skal legges ved i sluttrapporten.
- 4.2. Dersom mudrede masser likevel tas på land, skal ev. avvanning foregå slik at avrenning og partikkelspredning til omkringliggende områder begrenses i størst mulig grad. Overskuddsvannet fra avvanningen kan ledes tilbake til resipienten innenfor siltgardinene.

Kopi av kvitteringen på levert avfall skal legges ved sluttrapporten.

- 4.3. Forurensede overskuddsmasser fra mudring skal transporteres til lovlig avfallsanlegg. Kvittering på levering av massene skal legges ved sluttrapport, jf. vilkår 7.1.

5. Utfylling

- 5.1. Mengden utfylte masser, tidspunkt for utfylling samt utfyllingssted skal loggføres. Loggen skal legges ved i sluttrapporten.
- 5.2. Utfylling skal gjennomføres på en måte som sikrer at massene blir liggende stabilt.
- 5.3. Tiltakshaver skal vurdere utfyllingsmassenes egnethet mht. innhold av helse- og miljøfarlige stoffer og potensiale for forringelse av vannmiljøet. Sprengstein som kan eller vil medføre nevneverdige skader eller ulemper for vannmiljøet, skal ikke benyttes. Det skal ikke brukes stein med fare for innhold av syredannende bergarter. Massenes kvalitet må kunne dokumenteres.

Tennledninger, plastikk og annet ikke-naturlig materiale skal så langt det praktisk lar seg gjøre, fjernes før utfyllingen. Det skal etableres mottakskontroll for plast på utfyllingsstedet og iverksettes tiltak for å hindre spredning av plast etter utfylling. Dersom det oppdages spredning av plastavfall i vassdraget, må arbeidene stanses og tiltak iverksettes. Når utfyllingstiltaket er gjennomført, skal området i nærhet av fyllingsfot undersøkes for plastavfall. Plast som ikke har fulgt med sprengssteinsmassene, skal fjernes fra tiltaksområdet. Det skal også undersøkes om plastavfall flyter på vannoverflaten. Flytende plast skal samles opp. Det skal føres logg over oppsamlet mengde plastavfall. Alt oppsamlet plastavfall skal leveres til lovlig avfallsanlegg

6. Dumping

- 6.1. Dumping av masser tillates som omsøkt forutsatt at tiltakshaver kan dokumentere at massene ikke er å anse som forurensede. Sedimentanalyser som dokumenterer massenes forurensingsgrad skal legges ved sluttrapporten, jf. vilkår 7.1. Dersom massene er forurenset, skal de leveres til lovlig avfallsanlegg jf. vilkår 4.3.
- 6.2. Dumping skal gjennomføres på en måte som sikrer at massene blir liggende stabilt. Tiltakshaver skal i forkant av tiltaksgjennomføring kartlegge geotekniske forhold som kan være av betydning ved lokaliteten for dumping av masser, for å sikre at det ikke oppstår uforutsette konsekvenser av masseforflytningen.
- 6.3. Mengde tørrstoff og kornfordeling i massene som blir dumpet, skal rapporteres jf. vilkår 7.1.
- 6.4. Tidspunkt for dumping, mengde dumpede masser og berørt areal skal loggføres og rapporteres jf. vilkår 7.1.

7. Rapportering

- 7.1. Statsforvalteren skal ha sluttrapport om arbeidene som er utført, innen seks uker etter at tiltaket er avsluttet. Rapporten skal bl.a. inneholde beskrivelse av arbeidene, kopi av

loggføringer, redegjørelse for ev. avvik og øvrige opplysninger for å dokumentere at vilkårene som er gitt i tillatelsen, er overholdt.